

8. A vese

A vese az emberi testben a társas kapcsolatok helyét reprezentálja. Vesefájdalom, vesebetegség mindig akkor lép fel, ha partnerkapcsolatunkban konfliktusaink vannak. Partnerkapcsolaton itt nem a szexualitást értjük, hanem alapvetően azt a módot, ahogyan embertársainkhoz viszonyulunk. Az a specifikus mód, ahogyan másokhoz viszonyulunk, legjellemzőbben partnerünkkel való kapcsolatunkban mutatkozik meg, ugyanakkor átvihető bárki másra, akivel kontaktusba kerülünk. Ahhoz, hogy a vese és az emberi kapcsolatok összefüggését jobban megértsük, hasznos lehet, ha a társas viszonyok pszichikai hátterét közelebbről szemügyre vesszük.

Tudatunk polaritásával jár, hogy teljességünknek sosem vagyunk a tudatában, létezésünknek mindig egy részletével azonosítjuk magunkat. Ezt a részt nevezzük énnel. A többi, ami hiányzik, az árnyékunkat – per definitionem – nem ismerjük. Az emberi megismerés útja a tudatosodáshoz vezető út. Állandóan arra kényszerülünk, hogy árnyékunk újabb és újabb, addig tudattalan részeit tegyük tudatossá, s azonosítván, integráljuk őket. Ez a tanulási folyamat nem érhet véget addig, amíg tudatunk nem teljes – míg nem vagyunk egészségesek, épek! Ez az egység magában foglalja a teljes polaritást a maga elválaszthatatlanságában, így a férfi és a női princípiumot is.

A tökéletes ember androgin (hímnős), azaz lelkében egységgé olvadt a férfi és a női aspektus (chymische Hochzeit). A hímnösséget azonban ne cseréljük fel a hermafroditával; az androginitás természetesen a pszichikai síkra vonatkozik – a test megtartja a nemét. A tudat azonban ezzel a nemmel nem azonosul többé (ahogyan a kisgyermek sem azonosul azzal a nemmel, amelyhez tartoznak). Az androginitás a célja a papok, a szerzetesek öltözékének és a cölibátusnak is. A férfi lét azt jelenti, hogy lelkünk férfi részével azonosulunk, s lelkünk női része automatikusan az árnyékvilágba csúszik, míg nőnek lenni ennek megfelelően azt jelenti, hogy lelkünk női részével azonosulunk, s a férfit lelkünkben átengedjük az árnyék-létnek. Az a feladatunk, hogy árnyékvilágunkat tudatossá tegyük. Ezt azonban csak a projekció kerülő útján át érhetjük el, vagyis azt, ami hiányzik belőlünk, a külvilágban kell megkeresnünk s megtalálnunk, bár az a valóságban mindig is bennünk volt.

Kezdetben paradoxnak tűnik, amit mondtunk – talán ezért is értik meg olyan kevesen. A megismerésnek azonban szüksége van a szubjektum-objektum kettéosztottságára (hasadására). Bár például szemünk lát – távolról sem látjuk vele önmagunkat, ehhez a tükörfelületen létrejövő projekciós kerülő útra van szükségünk. Csak így ismerhetjük meg önmagunkat.

Mi, emberek ugyanebben a helyzetben vagyunk. A férfi lelkének női összetevőjét (C. G. Jung ezt animának nevezi) csak egy konkrét nőre irányuló projekción keresztül tudatosíthatja – s ugyanez érvényes fordítva a nőre is. *Árnyékvilágunkat* rétegesen képzelhetjük el. Vannak olyan mély rétegek, amelyek iszonyatot keltenek bennünk, s melyektől ezért nagyon félünk, s vannak olyan rétegek, melyek közelebb fekszenek a felszínhez, mintegy feldolgozásra,

tudatosulásra várva. Ha olyan emberrel találkozom, aki azon a mélységszinten él, amely árnyékvilágom felső rétegéhez tartozik, beleszeretek. Ez a *bele* ugyanúgy vonatkozik a másik emberre, mint saját árnyékvilágom érintett részére, a kettő végső soron ugyanaz.

Amit a másik emberen szeretünk vagy gyűlölünk, az végső soron mindig bennünk van. Szeretetről beszélünk, ha a másik árnyékvilágunknak arra a rétegére reflektál, amelyet magunk is szívesen tudatosítanánk, s gyűlöletnek nevezzük, ha valaki árnyékvilágunk olyan mély rétegére reflektál, amellyel nem akarunk magunkban találkozni. Vonzónak találjuk a másik nemet, mert hiányzik nekünk. Gyakran félünk tőle, mert tudattalan bennünk. A partnerral (társsal) való találkozás nem más, mint lelkünk tudattalan aspektusával történő találkozás. Ha világos számunkra saját árnyékvilágunk eme tükrözési mechanizmusa a másokban, partnerproblémáinkat teljesen más fényben fogjuk látni. Mindaz a nehézség, mely partnerkapcsolatainkat terheli, bennünk rejlik.

Tudattalanunkhoz való viszonyunk mindig ambivalens – a tudattalan izgat bennünket, ugyanakkor félünk is tőle. Többnyire ugyanilyen ambivalensen viszonyulunk partnerünkhöz is – szeretjük és gyűlöljük, teljes egészében birtokolni akarjuk, és meg akarunk szabadulni tőle, csodálatosnak és szörnyűnek találjuk egyszerre. Mindazon cselekmények és súrlódások során, melyek egy partnerkapcsolatot kitöltenek, saját árnyékvilágunkat dolgozzuk fel. Emiatt találunk relatíve mindig különböző embereket egymás mellett. Mindenki tudja, hogy „az ellentétek vonzzák egymást”, s mégis mindig és újra azon csodálkozunk, „hogyhogy éppen ez a két ember talált egymásra, mikor nem is illenek egymáshoz”. Annál jobban illenek egymáshoz, mennél ellentéteesebbek, mert mindegyik a másik árnyékvilágát éli, illetve – poentírozva mindegyik a másikkal életi a saját árnyékvilágát. A két, viszonylag hasonló ember közötti partneri kapcsolat bár veszélytelenebbnek tűnik, s kényelmesebb is, de az abban résztvevők fejlődésére nézve nem túl kedvező: a másokban is csak saját, tudatos területeink (világunk) tükröződnek – ez túl egyszerű és unalmas. Kölcsönösen nagyszerűnek találják egymást, s közös árnyékvilágukat a külvilágba projiciálják, melyet aztán együttesen kerülnek. A partnerkapcsolatokban azonban a súrlódások gyümölcsözőek, ugyanis azáltal kerülünk közelebb egymáshoz, hogy árnyékvilágunkat a másokban dolgozzuk fel. Talán világos mindebből, hogy e munka célja saját teljességünk.

Ideális esetben egy partnerkapcsolat végén két olyan emberrel kéne szemben állnunk, akik mindketten elérték teljességüket, vagy legalábbis – tekintsünk el az ideális esettől épebbek lettek, miután rávilágítottak lelkük tudattalan tartalmaira, s képesek voltak azt tudatukba integrálni. Tehát a partnerkapcsolat végén nem egy egymást turbékolva szerető pár áll, akik egymás nélkül élni sem tudnának. Ha valaki a másik nélkül nem tudna élni, ez csak azt mutatja, hogy merő kényelmességből (mondhatnánk: gyávaságból) arra használja a másikat, hogy saját árnyékvilágát megélesse vele, ahelyett hogy megpróbálná projekcióját feldolgozni és visszafogadni magába. Ilyen esetekben (s ez a többség!) az egyik partner azt sem engedi meg a másiknak, hogy az továbbfejlődjék, mert ezáltal a bejáratott szerepek kérdésessé válnának. Ha valamelyik végigcsinál egy pszichoterápiát, nemritkán partnere arról panaszkodik, hogy a másik annyira megváltozott... („Hiszen mi csak azt akartuk, hogy a tünet megszűnjék!”)

Egy partnerkapcsolat akkor éri el célját, ha nincs szükségünk többé a másikra. Csak ebben az esetben vettük komolyan az „örök szerelem” ígérését. A szerelem a tudat működése, s azt jelenti, hogy tudatunk határait kitárjuk az előtt, amit szeretünk, hogy egyesülhessünk vele. Ez csak akkor történik meg, ha mindazt, amit partnerünk reprezentált, saját lelkünkbe felvesszük – vagy másként kifejezve: ha minden projekciónkat visszavettük tőle, s magunk egyesültünk velük. Ezzel partnerünk mint projekciós felület üressé válik – üres vonzástól és taszítástól –, a szerelem örök, azaz időtől független, ugyanis saját lelkünkben valósult meg. Az efféle gondolatok mindig félelmet ébresztenek az olyan emberekben, akik projekciójukkal erősen az anyagi világon csüngenek. A szerelmet is annak megjelenési formájához kötik, s nem a tudattartalmakhoz. Az ilyen gondolkodás következményeként a földi dolgok múlandósága fenyegetővé válik, s az ilyen emberek abban reménykednek, hogy „szeretett hozzátartozóikkal” a „túlvilágon” találkoznak. Ezek az emberek nem veszik tekintetbe, hogy a „túlvilág” mindig itt van. A túlvilág az anyagi formákon túl lévő világ. Elég, ha a látható világot tudatunkban transzmutáljuk, s máris túl vagyunk a formák világán. Minden, ami látható, csak hasonlat – miért lenne ez éppen az emberekkel másként?

A látható világot életünkkel feleslegessé kell tennünk ugyanez érvényes partnerünkre is. A problémák akkor keletkeznek, ha két ember partnerkapcsolatát különböző mértékben használja, amennyiben az egyik projekcióit feldolgozza s visszaveszi, míg a másik teljességgel beleragad a projekciók világába. Ilyenkor eljön az az idő, amikor az egyik a másiktól függetlenné válik, míg a másiknak megszakad a szíve. Ha viszont mindketten beleragadnak projekcióikba, sírig tartó szerelmet élnek meg – s utána az óriási gyászt, mert a másik felük hiányzik! Jó annak, aki megérti, hogy csak azt nem vehetik el tőlünk, amit magunkban megvalósítottunk. A szerelem egyesülni akar. Amíg külső tárgyra irányul, célját még nem érte el. Ahhoz, hogy a vese történéseit követni tudjuk, fontos, hogy a kapcsolatok belső struktúráját ismerjük. Testünkben szinguláris szervek (például a gyomor, a máj, a hasnyálmirigy, a lép) és páros szervek egyaránt találhatóak, például a tüdő, a herék, petefészek, vese. Ha a páros szerveket vizsgáljuk, feltűnő, hogy mind valamilyen módon a „kapcsolat”, a „partnerkapcsolat” témájára vonatkozik. A tüdő a kötetlen kontaktus- és kommunikációs területeket, míg a here és a petefészek mint szexuális szervek, a szexualitást reprezentálják. A vese ezzel szemben a szoros emberi kapcsolatoknak felel meg. E három terület egyébként a szerelmet alkotó három ógörög fogalomnak felel meg: *Phila* (barátság), *Erósz* (szexuális szerelem) és *Agapé* (a fokozatos eggyé válás mindennel).

Minden anyag, amelyet a test felvesz, végső soron a vérbe kerül. A vese feladata a központi szűrőállomásé. Ehhez fel kell ismernie, melyek azok az anyagok, amelyek a szervezet számára hasznosak és hasznosíthatók, s melyek azok a bomlástermékek és mérgek, amelyeknek kiválasztásra kell kerülniök. E nehéz feladatok megoldására a vesének különböző mechanizmusok állnak rendelkezésére, amelyeket itt fiziológiai komplexitásuk miatt két alapfunkcióra kell egyszerűsíteni: az első szakaszban a vese a mechanikus szűrő sablonja szerint működik, vagyis a bizonyos nagyságot meghaladó részecskéket kiválasztja (visszatartja). A szűrő likacsainak mérete éppen akkora, hogy a legkisebb fehérjemolekula (albumin) még éppen visszamarad rajta. A következő, lényegesen bonyolultabb szakasz az

ozmózis és az ellenáramlás elvének kapcsolatán alapul. Az ozmózis lényegében két folyadék nyomásának és koncentrációs hozadékának kiegyenlítésén alapul, melyeket egy féligáteresztő membrán választ el egymástól. Az ellenáramlás elve gondoskodik arról, hogy a két különböző koncentrációjú folyadékot egymáson átvezesse, miáltal lehetővé válik, hogy szükség esetén a vese az erősen koncentrált vizeletet kiválassza (például a reggeli vizelet). Az ozmotikus kiegyenlítésnek végső soron az a célja, hogy megtarthassa a test számára életfontosságú sókat, ugyanis ezektől függ többek között a szervezet sav-lúg egyensúlya.

A laikusoknak többnyire fogalma sincs arról, milyen életfontosságú ez a sav-lúg egyensúly, melyet a pH-érték fejez ki. A szoros határok közt mozgó stabil pH-értéktől függenek a szervezet biokémiai reakciói (például az energianyereség, a fehérjeszintézis). Így tartja magát a vér a lúgos és savas értékeknek pontosan a felén, Jin és Jang között. Analóg módon minden partnerkapcsolat kísérlet arra, hogy a két pólust, a férfit (Jang – savas) és a nőit (Jin – lúgos) harmonikus egyensúlyba hozza. Ahogyan a vese gondoskodik arról, hogy lúg és sav egyensúlya garantált legyen, analóg módon gondoskodik a partnerkapcsolat arról, hogy azzal a másik emberrel való viszonyunkban, aki árnyékvilágunkat éli, a teljesség felé haladva tökéletesedjünk. Így-létén keresztül kompenzálja másik (vagy „jobbik”) felünk azt, ami belőlünk hiányzik.

A partnerkapcsolat legnagyobb veszélye mindig az, ha azt hisszük, hogy gondjainkat a másik fél problematikus, zavaró magatartása okozza, amihez nekünk semmi közünk. Ilyenkor saját projekciónk foglyai vagyunk, nem ismertük fel, hogy számunkra szükségszerű és hasznos, ha partnerünk által reflektált saját árnyékvilágunkat meg- és feldolgozzuk, mert az ezáltal nyert tudatosodás növekedésünket, érésünket szolgálja. Ha ez a tévedés szomatizálódik, a vese életfontosságú anyagokat (például fehérjét, sókat) enged át szűrőberendezésén, s ezzel a szervezet fejlődéséhez elengedhetetlen anyagokat veszítünk el. (Ez történik például a glomerulonephritis – egyfajta vesegyulladás – során.) Ezzel a vese ugyanúgy képtelennek bizonyul a szervezet számára fontos anyagokat sajátjaként felismerni, mint ahogy a psziché sem képes a problémákat sajátjának tudni, s a másokra ruházza őket. Amint partnerünkben fel kell ismernünk magunkat, a vesének is alapvető az a képessége, hogy a kívülről jövő „idegen” anyagokat saját szembesülésünk és fejlődésünk anyagaiként ismerje fel. A mindennapi élet egyes szokásai is bizonyítják, milyen szoros kapcsolatban van a vese a „partnerkapcsolat”, a „kapcsolatkészség” témájával. Minden olyan alkalommal, amikor emberek azzal a szándékkal jönnek össze, hogy érintkezésbe lépjenek egymással, kiemelt szerepet játszik az ivás. Nem is csoda, hiszen az ivás a „kapcsolatok szervét, a vesét” stimulálja, s ezzel stimulálja a pszichés kapcsolatteremtő készséget is. Gyorsabban válik meghitté a kapcsolat, ha teli pohárral, söröskorsóval koccintunk (a koccintással kötözködhetünk is, anélkül, hogy botrányossá válnánk).

A távolságot tartó „Ön” felcserélése a közelséget kifejező „Te”-re szintén majdnem mindig valamilyen ivási rituáléval kötődik össze – megöntözzük a barátkozást. Emberi kapcsolatteremtés ivás nélkül aligha képzelhető el – legyen az parti, társasági összejövetel vagy népi ünnepély –, mindenütt isznak, hogy bátorságot gyűjtsenek – a közel kerüléshez. Ennek megfelelően gyanakvóan tekintenek arra, aki nem iszik velük, mert aki nem (vagy

keveset) iszik, az kimutatja, hogy nem akarja ingerelni kapcsolatteremtő szervét, tehát tartja a távolságot. Ilyen alkalmakkor az egyértelműen erős, diuretikus (vizeletkiválasztást serkentő) italokat részesítik előnyben, melyek a vesét izgatják (mint a kávé, tea, alkohol). Az italozást társasági eseményeknél közvetlenül a dohányzás követi. A dohányzás a másik kapcsolatszervünket, a tüdőt izgatja. Közismert, hogy társaságban lényegesen többet dohányzunk, mint magunkban. Aki sokat iszik, kapcsolat utáni vágyát mutatja ki – ugyanakkor azonban fennáll az a veszély, hogy a pótkielégülés szintjén fog leragadni.

A vesekő úgy jön létre, hogy a vizeletben bőséggel jelen levő anyagok (például húgysav, kalcium-foszfát, kalciumoxalát) kicsapódnak és kristályosodnak. Az ezért felelős környezeti feltételeken kívül a kőképződés veszélye arányban áll a fogyasztott folyadékmennyiséggel: a nagy folyadékmennyiség csökkenti az anyag koncentrációját és növeli oldhatóságát. Ha azonban kő képződik, ez megszakítja a folyamatot, s kólikához vezethet. A kólika a test színvonalas kísérlete arra, hogy a húgyvezeték perisztaltikus mozgásával kilökje a folyamatokat blokkoló követ. Ez a különösen fájdalmas esemény csak a szüléssel hasonlítható össze. A kólikás fájdalom rendkívüli nyugtalanságot s erős mozgáskényszert von maga után. Ha a kólika nem elég erős ahhoz, hogy kimozdítsa a követ, az orvos ugrálásra szólítja fel a páciens, hogy a kő eltávozhassék. Ezen túl a terápia nyugalommal, meleggel és kiadós ivással próbálja meg a „kőszülést” meggyorsítani.

A folyamat pszichés megfelelője könnyen követhető. A vesefunkciót gátló kő olyan anyagokból áll, amelyeket a vesének ki kellene választania, mert a test fejlődéséhez nem tudnak hozzájárulni. Ez olyan témák felgyülemelésének felel meg, amelyektől szintén réges-rég meg kellett volna szabadulnunk, mert személyiségünk fejlődéséhez nem járulnak hozzá. Ha azonban lényegtelen, elavult témáknál rekedünk meg, ezzel blokkoljuk fejlődésünk folyamatát, s „dugó” keletkezik. A kólika tünete kényszeríti majd ki azt a mozgást, melyet lecövekelésünkkel valójában gátolni szeretnénk, s az orvos páciensétől a leghelyesebbet követeli: az ugrást. Csak akkor vagyunk képesek fejlődésünket ismét mozgásba hozni, s attól, ami előregedett bennünk (a kőtől), megszabadulni, ha egy ugrással magunk mögött hagyjuk a múltat.

A statisztika szerint a férfiak gyakrabban betegednek meg vesekőben, mint a nők. A férfiak nehezebben oldják meg a „harmónia” és a „partnerkapcsolat” problémáját, mint a nők, akik természetből fogva közelebb állnak ezekhez a princípiumokhoz.

Fordítva viszont: az agresszivitást igénylő önérvényesítés a nő számára jelent nehezebb problémát, mert ez a princípium a férfihoz áll közelebb. Statisztikusan ez a nőknél, mint már láttuk, az epekő gyakoriságában mutatkozik meg. A vesekő esetén alkalmazott terápiás intézkedések világosan rámutatnak arra, melyek azok a princípiumok, amelyek a harmónia- és a partnerkapcsolat-problematika terén segítségünkre lehetnek: a melegség, mint a rokonszenv és szeretet kifejezése, a görcsös véredények ellazítása, mintegy a nyitás, túljutás jeleként, s végül sok folyadék, mely mindent ismét mozgásba, folyamatba lendít.

Vesezsugor – művese

A fejlődés elérte végpontját, ha a vese összes funkciója felmondja a szolgálatot, s egy gépnek, a művesének kell átvennie a vértisztítás életfontosságú feladatát (dialízis). Ettől kezdve egy tökéletes gép a társunk, miután élő társunkkal nem voltunk hajlandók problémáinkat aktív módon megoldani. Ha egyik partnerünk sem volt elég tökéletes és megbízható, vagy szabadság és függetlenség iránti vágyunk túl hatalmas volt, művesénkben most olyan partnerra leltünk, „aki” ideális és tökéletes, nincsenek szükségletei és igényei, hűségesen s megbízhatóan megteszi mindazt, amit elvárunk tőle. Cserében teljességgel függünk tőle: hetenként legalább háromszor találkozunk kell vele a klinikán, vagy – ha saját gépet engedhetünk meg magunknak – éjszakáról éjszakára hűségesen alhatunk az oldalán. Túlságosan sosem távolodhatunk el tőle, s talán éppen ezen a kerülő úton át tanuljuk meg, hogy tökéletes partner mindaddig nem létezik, míg mi magunk nem vagyunk tökéletesek.

A vese megbetegedései

Ha valami az *elevenünkbe vág* (a német nyelv ezt úgy fejezi ki, hogy *etwas auf die Nieren geht* = valami a vesénkre megy), a következő kérdéseket tegyük fel magunknak:

1. Milyen problémáim vannak a partnerkapcsolatok területén?
 2. Vajon hajlamos vagyok-e saját projekcióimban megrekedni, s partnerem hibáit egyedül az ő problémáinak tartani?
 3. Vajon felismerem-e önmagam partnerem viselkedési formáiban?
 4. Nem rekedek-e meg régi, elavult problémáknál, s ezzel nem akadályozom-e fejlődésem folyamatát?
 5. Valójában milyen jellegű ugrást követel tőlem a vesekövem?
-

/Thorwald Dethlefsen – Rüdiger Dahlke: Út a teljességhez – részlet/